

Väljast siia rännanud rüh-
jate pärast oli eesti talupoeg
aastasadu koolist ja kutseha-
ridusest ilma. Ta toimetas
laudas, põllul ja koduses ma-
japidamises emadelt-isadelt
päritud vilumuste, kuuldu ja
nähtu põhjal. Seepärast tuleb
kultuuriloos suureks saavu-
tuseks pidada seda, kui Vil-
jandimaalt Tarvastust pärit
eesti lauljatar Aino Tamme
ja muusikaprofessor Jaan
Tamme õel Mari Raamotil õn-
nestus Vene tsaarivalitsuselt
1911. aasta algul välja kaubel-
da maatütarlaste põllutöö- ja
majapidamiskooli avamise lu-
ba.

Pärast loa saamist algas
Tartu lähedal (Rõõmu teed pi-
di umb. 6 km) Sähkapuu talus
kibekiire koolimaja ehitamine.
Kolmekorruselise hoone valmis
sama aasta sügiseks. 1. novemb-
ril 1911 sai õpinguid alustada
29 tütarlast. Esimene eesti
tütarlaste põllutöö- ja majapi-
damiskool oli avatud. Opetus
käis emakeeles, tolle aja kohta
suur haruldus.

Nii hakkasidki meie maatü-
tarlapsed saama kutseharidust
mõni aasta varem kui maapoi-
sid, kellele Kõo mõisas avati
põllutöökool alles 1914. aastal.
Seal olid õpingud vene keeles.

Sähkapuu põllutöö- ja maja-
pidamiskooli võeti tütarlapse,
kel oli vähemalt kaks klassi
rahvakooliharidust ning kes
olid jõudnud üle 16. eluaasta
piiri. Õppeaeg kestis kaks aas-
tat, aastavahetusel oli 3-näda-
lane puhkeaeg.

Eesti keelt ja kirjandust õpe-
tas meile tuntud koolikirjanik
Mihkel Kampmaa, matemaati-
kat Jaan Sarv (hiljem Tartu
ülikooli matemaatikaprofessor),
laulmist heliloojad Juhan
Aavik ja Miina Härma, loo-
makasvatust ja piimandust
põllumajandusdoktor Jaan
Raamot ja karjainstruktor
Peeter Kallit, linnukasvatust
Julius Aamisepp (pärastine
põllumajandusdoktor), maa-
viljelust ja taimekasvatust
põllumajandusinstruktor Ado
Johanson, aiandust õpetatud
aednik Julius Nurmsalu
(Nurmberg), mesindust ajakir-
ja «Aiataöleht» toimetaja me-
sinik Mart Reinik, koduma-
jandust Scamest pärit õppe-
jõud Alma Viljanen, Hilja
Kallio jt.

Endisaegse Säh-
kapuu põllutöö- ja
majapidamiskooli
(1911—1918) pea-
hoone.

MEIE ESIMESEST KUTSE- KOOLIST

Kõigil maalt pärit tütarlastel
põlnud võimalik ühtejärge
kaks aastat koolis olla. Seepä-
rast avati 1914. aastal sama
kooli juures 6-kuulised kursu-
sed, kus põhiliselt õpetati eri-
aineid. Peale selle korraldati
siin 3-kuulisi aianduse, mesin-
duse ja majapidamise kursusi
kooliõpetajatele.

Sähkapuu koolil oli oma aja
kohta ka küllalt hea õppebaas:
viljapuu- ja kõõgiviljaaed,
kasvuhooned, õppelaut ja pi-
imahoiuruumid, kanala, kanga-
kudumisruumid ja õmblusruu-
mid. Sähkapuu kasvandikud
esinesid igal aastal oma käsi-
tööde ja keedistega Tartu, Vil-
jandi ja Tallinna põllumajandus-
näitustel. Seal pälvisid
nad suurt tähelepanu, võitsid
alati esimesi ja kõrgemaid au-
hindu.

Selle kohta kirjutab ajaleht
«Olevik» (1914, nr. 104):

«... õppeasutus on just sel-
lepärast tähtis ja tähelepane-
mise väärt, et sääl õpetus
ja õppeviis hästi korraldatud
on, mille tõttu võimalik on nii
suurt ja väärtuslikku õpilaste
poolt valmistatud tööde kogu
välja panna ja seda kõik vürd-
lemisi lühikese aja jooksul.

Tööde väärtust tõstab kuns-
ti seisukohalt see, et Eesti or-
namendi ja vanade võõde ning
vaipade mahedaid värvisid on
tarvitatud ja seda kõike väga
õnnestunult. Suurt rõhku on
värvide kokkukõla pääle pan-
dud ja see on just esimene
tingimus kaunistavas käsitöös.
Paljude tööde juures on ko-
duvärvitud taimevärvidega
lõngasid tarvitatud, mis töö-
dele teatud sametilise pehm-

Edasi 28.02.83.

se värvide kontrastides an-
nab. Seda nii väärtuslikku
lõngade värvimist peaksid ka
teised käsitööde õppeasutused
silmas pidama.

Iseäranis hääd olid suure-
mad tööd: laudlinad, vaibad,
akna eesriided, linikud ja vä-
hemas suuruses pilumise tööd.
Tööde õpetus ja juhatus sei-
sab asjatundlistes ja osavates
kätes».

Ekskursioone ja uudistajaid
käis Sähkapuul sageli, kõigile
jagati siin lahkelt õpetust. Tal-
vel korraldati koolis, kaks kor-
da kuus, perekondlikke koos-
viibimisi. Külalisteks olid ta-
valiselt Tartu üliõpilased ja
ümbruskonna noored. Nendel
õhtutel harjutasid õpilased
võõrustamist, õppisid tege-
likku perenaiseametit. Refe-
raatõhtu oli igal nädalal. Õpi-
lased esinesid kaaslaste ees
õppejõudude juhendatud ette-
kannetega. Järgnesid sõnavõ-
tud ja vaidlused. Igal suvel
peeti Sähkapuul üks suurem
suvepidu.

Kirjanik, ajakirjanik ja pe-
dagoog Lilli Suburg veetis
Sähkapuul mitu suve. Kool
tähistas L. Suburgi 75. sünni-
päeva, kohal oli ka austatav.

Lauljatar Aino Tamm ning
kirjanikud Aino Kallas ja
Anna Haava olid Sähkapuu sa-
gedased külalised, veetsid siin
oma puhkust. Pidulikult tä-
histati ka Anna Haava 50.
sünnipäeva.

Aastatel 1911—1918 sai
Sähkapuu põllutöö- ja maja-
pidamiskoolis kutsehariduse
265 tütarlast. Siit viisid nad
teadmisi rahva sekka,
arendasid edasi. Koolimaja
hävis tules 1919. a. juulis.

Arvestades Sähkapuu põllu-
töö- ja majapidamiskooli kul-
tuuriloolist tähtsust on Eesti
Aianduse ja Mesinduse Selts
Tartu osakond, Eesti Põllu-
majanduse Muuseum ja Luun-
ja sovhoos otsustanud märki-
da tolle koolimaja asukoha mä-
lestuskiviga. Kivi avatakse
laupäeval, 30. juulil kell 9
hommikul.

JÜRI KUUM

